

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

CURSUS KERKRENTMEESTERS

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

**1^e avond:
de kerkordelijke positie van het college van
kerkrentmeesters**

huiswerk

**2^e avond:
hoe moet/kan het college van kerkrentmeesters
goed functioneren en de taken**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Agenda 1e avond

- **Opening**
- **Kennismaking en inventarisatie vragen**
- **Casus kerkelijk werker**
- **Inleiding met discussie**
- **Pauze**
- **Inleiding met discussie (vervolg)**
- **Afsluiting**

Casus kerkelijk werker

- De PG XXX te YYY omvat ca. 700 zielen
- De gemeente heeft een predikant voor 100%
- Het CvK krijgt de begroting met moeite sluitend
- De diaconie heeft wel middelen om te besteden

De predikant verzoekt de kerkenraad:

- Ik zou er graag een kerkelijk werker (\pm 25% fte) bij willen, aangezien ik het ‘vreselijk’ druk heb met het pastoraat in de gemeente

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Kerkrentmeester, wat is dat?

- **Benoeming en bevestiging:
(ouderling-)kerkrentmeester
(ordinantie 3-6 en 11-2-2)**
- **Kerkordelijke taak: verzorging
vermogensrechtelijke aangelegenheden
(ordinantie 11-1-2)**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

**Van welke informatie- en advies
bronnen kunt u gebruik maken?**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

- 1. Kerkorde**
- 2. Plaatselijke regeling en beleidsplan**
- 3. Collega's en ex kerkrentmeesters**
- 4. Classis / Classis-predikant**
- 5. Classicaal college voor de behandeling van beheerszaken (CCBB; was RCBB)**
- 6. Beleidsmedewerker ondersteuning CCBB**
- 7. Landelijk dienstencentrum**
- 8. Flankerende organisaties**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

1. Kerkorde

- **Ordinantie 2: de gemeenten**
- **Ordinantie 3: het ambt en andere diensten**
- **Ordinantie 4: de ambtelijke vergaderingen**
- **Ordinantie 11: de vermogensrechtelijke aangelegenheden**
- **Ordinantie 12: de behandeling van bezwaren en geschillen**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof · Hoop · Liefde

Ordinantie 2: ledenregistratie en gemeentevormen

- Soorten leden (doop/belijdend)
- Daarnaast gastleden, niet-gedoopten en vrienden
- Doop- en belijdenisboeken
hoe is dat in uw gemeente geregeld?
- Gemeentevormen
- Vermogensrechtelijke aspecten van gemeentevorming

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Ordinantie 3 het ambt en andere diensten

- **Verkiezing predikanten, ouderlingen en diakenen**
- **Taken predikanten, ouderlingen en diakenen**
- **Andere diensten en functies**
- **Rechtspositie predikanten**
- **Kerkelijke medewerkers**

Ordinantie 4 de ambtelijke vergaderingen

- **Kerkenraad**
- **Classicale vergadering (aantal: 11)**
 - de classis predikant
 - ringen (de oude classes)
 - classicaal colleges
 - Les Eglises Wallonnes
- **Evangelisch-Lutherse Synode**
- **Generale synode**
 - organen van bijstand
 - generale colleges

Ordinantie 11 de vermogensrechtelijke aangelegenheden

- **Colleges kerkrentmeesters en diakenen**
- **Classicaal college voor de behandeling van beheerszaken (CCBB; was RCBB)**
- **Generale regeling vermogensrechtelijke zaken (GR)**

**Deze ordinantie en GR wordt op avond 2
uitgebreid besproken.**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Ordinantie 12 de behandeling van bezwaren en geschillen

- **Colleges voor de behandeling van bezwaren en geschillen**
- **Wat zijn bezwaren- en geschillenprocedures**

2. Plaatselijke Regeling en Beleidsplan

- **Ordinantie 4.8.5. en 4.8.6.**
- **Plaatselijke regeling: uitwerking kerkorde naar plaatselijke situatie (rangorde: 1. kerkorde, 2. ordinanties, 3. generale regelingen, 4. plaatselijke regeling)**
- **Beleidsplan: vastlegging beleid voor de komende 4 jaar (incl. financiële paragraaf, vrijwilligersbeleid en privacy)**

Weet u of uw gemeente beide heeft en heeft u deze al ingekeken?

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

3. Collega's en ex-kerkrentmeesters

- **Vaak lange ervaring**
- **Weten veel over de gemeente**
- **Kunnen waardevolle adviezen geven**

N.B. Denk ook eens aan een overleg met kerkrentmeesters uit omliggende gemeenten!

4. De classis / classis-predikant

- Leden afgevaardigd door kerkenraden (via ringen)
- Leiding geven, stimuleren nieuwe vormen, bevorderen kerkelijk leven en samenwerking, advies en hulp kerkenraden en ambtsdragers, toezien ringen qua ontmoeting gemeenten
- BM: o.a. toestemming beroepingswerk en approbatie

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof · Hoop · Liefde

5. Classicaal College voor de Behandeling van Beheerszaken

- **Toe zien op de vermogensrechtelijke aangelegenheden van gemeenten en diaconieën**

Komt op avond 2 uitgebreid aan de orde.

6. Beleidsmedewerker ondersteuning CCBB

- **CCBB is toezichthouder**
- **BOCC is adviseur van het CCBB**
- **BOCC adviseert gemeenten wel proactief in het kader van toezicht (al dan niet samen met een CCBB-lid)**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

7. Landelijk Dienstencentrum

- **Synodesecretariaat**
- **Beleidscommissie predikanten**
- **Juridische Zaken**
- **Financiën (Quotumbeheer)**
- **HRM (arbeidsrechtelijk)**
- **Ondersteuning Gemeenten (+ gelieerde adviseurs)**
- **Service desk**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Ondersteuning Gemeenten

Kijk op:

<https://www.protestantsekerk.nl/over-ons/contact/contact>

Antwoord op al uw kerkelijke vragen

Bel (030) 880 18 80

maandag - donderdag van 9.00 - 21.00 uur

vrijdag van 9.00 - 16:00 uur

of mail naar info@protestantsekerk.nl

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

8. Flankerende organisaties

- **Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer (VKB)**
- **KKA/KKG (Administraties en rentmeesters)**
- **Stichtingen Behoud Kerkelijke Gebouwen**
- **Stichting Oude Kerken**
- **Stichting Kerkelijk Geldbeheer**
- **Donatus**
- **Maatschappij van Welstand**

Taken van de het college van kerkrentmeesters (11.2.7)

- het in overleg met en in verantwoording aan de kerkenraad voorwaarden scheppen voor leven en werken van de gemeente door:
 - het meewerken aan de totstandkoming van beleidsplan, begroting en jaarrekening
 - het zorg dragen voor de geldwerving (niet diaconaal)
 - het zorgen voor ruimten voor de eredienst en de andere activiteiten van de gemeente

en voorts

- **het beheren van de goederen van de gemeente**
 - **het verzorgen van het personeelsbeleid (aanstelling / benoeming)**
 - **het zorgdragen voor arbeidsrechtelijke aangelegenheden (niet-diaconaal)**
 - **opdrachtgever voor kosters en beheerders**
 - **bijhouden registers**
 - **beheren archieven**
 - **beheren verzekeringspolissen**
- (ord. 11-1-3: verslag aan de kerkenraad)**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Verhouding tot de kerkenraad

- **Het college (zowel CvK als CvD) dient minimaal te bestaan uit drie leden, waarvan tenminste twee leden ambtsdrager zijn**

Hoe groot is uw college?

- **Alle ambten zijn gelijkwaardig**
- **Gemeenschappelijke eindverantwoordelijkheid van de kerkenraad**

Beleid en verzorging

- Het beleid(splan) is een **gezamenlijke** verantwoordelijkheid van alle leden van de kerkenraad en scheidt de kaders waarbinnen geopereerd wordt.
- De kerkenraad **vertrouwt** de verzorging van de vermogensrechtelijke aangelegenheden (niet diaconaal) toe aan het college van kerkrentmeesters.

Voorafgaande instemming nodig van de kerkenraad (ordinantie 11-1-5)

- **Gebouwen en orgels van belang voor het leven en werken van de gemeente**
- **Aangaan van verplichtingen buiten de vastgestelde begroting**
- **Erfstellingen en legaten onder last of voorwaarde**
- **Oprichten van of deelnemen aan een stichting**
- **Processen voor de overheidsrechter**

KR instemming nodig van CvK voor uitgaven buiten de begroting!

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Functioneren binnen het college

- **Het CvK heeft ook een eigen verantwoordelijkheid**
- **Verdeling van taken/functie**
- **Scheiding verantwoordelijkheden**
- **Handelen op eigen initiatief?**

Discussievragen

- 1. Ervaart u tegenstellingen/fricties tussen het bestuur en het beheer?**
- 2. Bewegen de colleges zich binnen hun bevoegdheden?**
- 3. Hebt u nog vragen over deze kerkordelijke kaders**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Huiswerk

- **Ordinantie 11, artikelen 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 20, 21, 22, 23, 25 en 28**
- **Generale regeling vermogensrechtelijke zaken**
- **Toelichting specifieke zaken**

Protestantse
Kerk

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Vragen?

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

CURSUS KERKRENTMEESTERS

2^e avond

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Agenda 2^e avond

- **Opening**
- **Terugblik 1^e avond**
- **Inleiding met discussievragen**
- **Pauze**
- **Inleiding met discussievragen**
- **Casus Protestantse gemeente te Kerkzicht**
- **Afsluiting**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Ordinantie 11

Over de vermogensrechtelijke aangelegenheden

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Bespreking huiswerkopdracht (per artikel):

1. Algemeen
2. College van Kerkrentmeesters
3. Gemeenten met wijkgemeenten
4. Rechtspersoonlijkheid/vertegenwoordiging
5. Begrotingen en collecterooster *
6. Jaarrekeningen *

* aparte sheets

11- 5 (7) Begroting

- **Opstellen ontwerpbegroting (model)**
- **Bespreken met kerkenraad en voorlopige vaststelling (vóór 1 november)**
- **Hierna ter inzage aan de gemeente**
- **Daarna definitieve vaststelling door de kerkenraad**
- **Vóór 15 december insturen naar het CCBB (vergezeld van het beleidsplan en bij voorkeur digitaal / FRIS)**
- **Uitstel**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Vragen

- 1. Heeft uw gemeente een meerjarenprognose en een meerjarenonderhoudsplan?**
- 2. Verdiepingscursus “Meerjarenprognose”**

11- 6 (7) Jaarrekening:

- **Opstellen ontwerpjaarrekening (model)**
- **Bespreken met kerkenraad en voorlopige vaststelling (vóór 1 mei)**
- **Controle door register-accountant, accountant-administratieconsulent of twee onafhankelijke deskundigen**
- **Ter inzage voor de gemeente**
- **Definitieve vaststelling door de kerkenraad**
- **Vóór 15 juni insturen naar het CCBB**
- **Uitstel**

Bespreking huiswerkopdracht (vervolg):

7. **Betrokkenheid CCBB**
8. **CCBB in bijzondere situaties**
9. **Beroep op het CCBB**
20. **CCBB ***
21. **Arbeidsveld CCBB ***
22. **Werkwijze CCBB ***
23. **GCBB (generaal college)**
25. **Stichtingen**
26. **Aansprakelijkheid van beheerders ***

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

11- 20-22 CCBB

- **Bestaat uit leden binnen het rechtsgebied**
- **Taak: toezien op de vermogensrechtelijke aangelegenheden van gemeenten en diaconieën**
- **Bemiddeling**
- **Uitspraak bij bezwaren (11-9)**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

11-26 Aansprakelijkheid

Welke risico's loopt u?

- **Miscommunicatie**
- **Handelen buiten de kerkorde om**
- **Uw personeel onvoldoende verzekerd hebben**
- **De gebouwen onvoldoende verzekerd hebben**

Overige aandachtspunten

- **ANBI ***
- **Werkgeverschap** (Arbo, arbeidsvoorwaarden, pensioen en functioneringsgesprekken)
- **Vrijwilligersbeleid** (beloning, ANBI-status en aandacht)
- **Geldwerving ***
- **Verzekeringen ***

* aparte sheets

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI)

Groepsbeschikking geldig voor alle gemeenten en gelieerde kerkelijke stichtingen:

- **90% inzet voor algemeen belang**
- **Begrenzing vermogensgroei**
- **Beleidsplan**
- **Publicatieplicht sinds 1-1-2016**
- **Toezicht op naleving voorwaarden door CCBB**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Geldwerving door:

- Kerkbalans
- Solidariteitskas
- Collectes
- Gerichte acties

KERK BALANS.nl

**Solidariteitskas
helpende handen**

Afdragen, bijdragen, aandragen

**Houd in beeld hoe het geefgedrag is
van de gemeente, wie er geeft en
hoeveel! (denk aan privacy!)**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof · Hoop · Liefde

Kerkbalans

- Landelijke actie
- Plaatselijke uitvoering
- Tijdig beginnen
- Segmentatie
- Wervende brieven
- Verbreden en verdiepen
- Eigen actie vrijwillige bijdrage

Quotum (kerkrentmeesterlijk)

- Geheven van inkomsten uit levend geld, rente- en beleggingsopbrengsten, pacht/huur, stichtingen, kassen en fondsen
- 2018: 4,35%

Solidariteitskas

- Van de belijdende leden wordt € 10,- gevraagd
- Afdracht € 5,- per belijdend lid
- Van doopleden en overige leden boven 18/ 21 jaar mag € 10,- worden gevraagd uit solidariteit met en voor de eigen gemeente

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof · Hoop · Liefde

Collecten

- **Erediensten**
- **Overleg diaconie (collecterooster)**
- **Wie doet wat?**

Een gerichte collecte brengt meer op dan een algemene collecte.

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Andere mogelijkheden van geldwerving

- **Gerichte acties**
- **Subsidies en fondsenwerving (lobby naar provincies en gemeenten)**
- **Rommelmarkt**
- **Leningen van gemeenteleden**

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Zorgen dat alles goed verzekerd is

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

- **Gebouwen**
- **Personeel**
- **Vrijwilligers (burgerlijke gemeente)**
- **Bestuur**

Geloof·Hoop·Liefde

DONATUS – gespecialiseerd in kerkelijke gebouwen en inventaris

VKB (Marsh-Mercer) – o.a. aansprakelijkheid, vrijwilligers, bestuur

Protestantse
Kerk

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Vragen?

**Protestantse
Kerk**

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

Geloof·Hoop·Liefde

Casus

De Protestantse Gemeente te Kerkzicht